

Unlike other types of phraseological units (substantive, verbose), adverbial phraseologisms include different parts of the speech. The adverb stable complexes do not have a main word that would be expressed in a certain part of the speech, as is the case in other phraseological units.

According to its structural and grammatical organization, adverbial phraseological units are extremely variegated. There is no single common view of linguists regarding the scope and limits of the adverbial phrasemic. The affiliation of certain or other stable combinations of words to adverbial phrases is determined not only by the structural-grammar model and not by the reduction of other phraseological units, but by the grammatical transposition of their lexical elements, which occurs as a result of the interaction of different levels of the language system, which determines the structural types, semantic and grammatical unity of phraseological entities.

So, having analyzed all the available material (101 adverb phraseological units, 34 from New Greek, 35 from the Ukrainian and 32 from English), it was identified the most common grammatical constructions of the adverb phraseological units of the Modern Greek, English and Ukrainian languages.

Key words: *adverb phraseological units, high-quality adverb phraseological units, adverb phraseological units, grammatical structure, structural-grammatical types of phraseological units.*

УДК 811.111'276.2

О. О. Жарчінська
Я. Г. Тікан

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СЛЕНГОВОЇ ЛЕКСИКИ В СУЧАСНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ ЧАКА ПАЛАНІКА)

У статті розглядається поняття сленгу у сучасній лінгвістичній науці та висвітлюються основні закономірності функціонування сленгової лексики в англомовній художній літературі на прикладі романів американського письменника Чака Паланіка. Подається аналіз особливостей уживання сленгових одиниць в таких романах автора, як «Бійцівський клуб» і «Прокляті», та визначаються основні функції та мета використання автором сленгової лексики в цих художніх текстах.

Ключові слова: *сленгова лексика, художній твір, функції сленгу.*

У сучасній англійській мові сленг є активною і найбільш мобільною складовою живого розмовного мовлення, яка постійно оновлюється і є її невід'ємною частиною. Сучасна сленгова лексика охоплює різноманітні явища, а у сучасній лексикології однією з визначних характерних рис цього лексичного шару вважають його перехідний характер. Це обумовлено тим, що значна кількість слів та зворотів поступово втрачає статус сленгових одиниць і входить у літературну англійську мову. Вони більше не відчуються у ній як чужорідні елементи, а набувають статусу літературної лексики.

Сленгова лексика є однією з актуальних проблем сучасного мовознавства. Основні положення сучасної теорії сленгу знайшли відображення в роботах

М. В. Арапова, І. Р. Гальперіна, М. М. Маковського, Е. Партріджа, О. М. Теплої, В. А. Хомякова, Дж. Хоттена та багатьох інших науковців. Вивченню сленгу та особливостей його функціонування в художній літературі приділяють все більшого значення та уваги. Мовознавців приваблює не тільки виразність та метафоричність сленгізмів, але й причини, які мотивують автора включати одиниці сленгу у мову твору. **Актуальність дослідження** обумовлена відсутністю у лінгвістичній науці єдиного системного підходу до вивчення сленгової лексики. Саме тому огляд функціонування даних лексичних одиниць у тексті художнього твору вважаємо перспективним аспектом дослідження.

Метою статті є аналіз особливостей функціонування сленгової лексики на матеріалі сучасної американської художньої літератури, що вимагає вирішення наступних завдань: огляд підходів і критерій визначення сленгу; визначення основних закономірностей функціонування сленгової лексики; відбір сленгізмів з текстів романів Чака Паланіка «Бійцівський клуб» і «Прокляті»; аналіз особливостей уживання сленгових одиниць в текстах художньої літератури.

Термін «сленг» переважно вживався у західній лінгвістичній традиції у значенні мовних розбіжностей (фонетичних, лексичних, морфологічних, синтаксичних) зі встановленими нормами в мові [2, с. 110]. Найперше, в англійських країнах сленг застосовується як синонім до слова жаргон. І. Р. Гальперін підтримував таку точку зору, використовуючи термін «сленг» як синонім, еквівалент англійського терміна «жаргон». Під сленгом він розуміє «... той пласт лексики і фразеології, який з'являється у сфері живого розмовного мовлення в якості розмовних неологізмів, що легко переходять у пласт загальноживаної літературної розмовної лексики» [2, с. 114].

Інше визначення терміна «сленг», якого дотримується більшість лінгвістів, полягає у тому, що сленгом є «сукупність жаргонних слів, жаргонних значень загальновідомих слів, жаргонних словосполучень, які за походженням належать до різних жаргонів і стали якщо не загальноживаними, то зрозумілими для досить широкого кола людей» [4, с. 77]. Сленгова лексика охоплює неологізми або змінені слова, скорочені форми, екстравагантні або живі символи мовлення.

Т. В. Мізюріна називає сленг широкоживаною лексикою у складі національної мови [3, с. 110]. Утім, уживання сленгу не завжди є недоречним. Е. Партрідж виокремлює випадки, коли люди найчастіше використовують сленгову лексику, а саме: заради забави або задоволення; з метою повправлятися в дотепності; вразити новизною виразів; уникнути нудних шаблонів; привернути увагу; висловити думки у стислій формі; збагатити мовлення; надати вагомість абстрактній думці; посилити ефект відмови; знизити пафосність; встановити невимушений контакт; створити легку атмосферу; долучитися до якогось колективу або середовища [7, с. 176]. Відомий сленголог зазначав, що американський сленг є компонентом просторіччя, розмовного мовлення.

З метою вивчення особливостей функціонування сленгової лексики в текстах романів Чака Паланіка приділяємо увагу причинам, які мотивують автора включати одиниці сленгу у мову твору.

Насамперед, автор використовує сленгову лексику в якості культурно-побутової деталі, завдяки якій автор передає подробиці побуту та життя героїв твору. Слугуючи засобом передачі побутових особливостей, сленгові слова стають еквівалентом літературних засобів позначення понять, предметів та явищ. Автор демонструє своєрідність мовлення підлітків у романі «Прокляті» та мовного середовища бійців з роману «Бійцівський клуб»:

«...trying to make some doomed ten bucks' worth of pretty pink flowers last one more day» [5, с. 4].

«Number three holds my head in the crook of his arm, the way he'd hold a baby or a football, in the crook of his arm, and hammers my face with the pounding molar of his clenched fist» [6, с. 50].

Так, сленгізм *bucks* використовується на позначення поняття «грошова одиниця – долар», а дієслово *hammers* заміняє словосполучення «сильно бити кулаками, наче молотком».

Сленгова лексика як засіб комунікації стає невід'ємною складовою мовлення героїв, завдяки чому автор підкреслює залучення та належність персонажів до певних соціальних верств. Сленг віддзеркалює особливості зображуваного середовища. Використані сленгові слова слугують засобом стилізації мовлення персонажів, підкреслюючи їх зближення з кримінальною субкультурою. Уживання автором подібних сленгових одиниць стає не тільки своєрідним соціальним маркером героїв, а й відображає їхнє мислення:

«I'll fess up and come clean» [5, с. 6].

«Three space monkeys were on lookout» [6, с. 129].

Використання сленгової лексики також передає ставлення автора до описуваних подій і персонажів. Уживані сленгові слова з певною конотацією визначають позитивне або негативне ставлення автора до персонажів:

«Maybe I'm in Hell because I'm fat – a Real Porker» [5, с. 3].

«The Breakfast Club, populated, let's remember, by a hypersocial, pretty cheerleader, a rebel stoner type, a dumb football jock, a brainy geek, and a misanthropic psycho, all locked together in their high school library» [5, с. 4].

Характеристика персонажів, надана сленговою лексикою, підкреслює негативне ставлення автора до людей, які надміру демонструють свої схильності, або не можуть контролювати свої слабкості: занадто товста – *Porker*, занадто товариська – *hypersocial*, занадто захоплюється спортом – *jock*, занадто розумна – *geek*, протиставляє себе суспільству – *psycho*.

Сленгові слова, вплетені у мову твору, дозволяють авторові повною мірою передати особливості описуваного історичного періоду. Це пов'язано з характерною особливістю сленгу з часом переходити у літературну мову.

«My mom boots up her notebook computer and hack sinto the surveillance system of our house in Mazatlan or Banff» [5, с. 3].

Автор використовує сленг, властивий певному періоду розвитку суспільства. Такі сленгові одиниці позначають також і соціальний статус і стан персонажа, оскільки, наприклад, контролювати свій будинок через ноутбук можуть тільки заможні люди.

Сленгу властива мовна економія, завдяки якій поняття, предмети та явища точно і стисло відбиваються у мовленні представників різних соціолектів:

«When I got a job and turned twenty five, long-distance, I said, now what» [6, с. 37].

Уживаючи такі сленгові одиниці, як *long-distance*, автор прагне надати читачеві максимум інформації за умови використання невеликої кількості лексичних засобів.

Не менш важливою функцією сленгу є вираження суб'єктивного сприйняття світу героєм. Сленгові одиниці використовуються автором з метою передати емоційний стан, почуття, судження та уявлення людини:

«Tyler was making real bucks» [6, с. 63].

«Plus my impulse to finally smoke the nasty herb...» [5, с. 21].

Герої романів Чака Паланіка виражають свій внутрішній стан, своє ставлення до певних речей саме завдяки сленговій лексиці. Так, сполученням кількох сленгових

слів *making real bucks* автор підкреслює емоційний стан героя, який уперше в своєму житті зіштовхнувся з можливістю заробляти великі гроші. Це сполучення виражає і подив, і захоплення, і прагнення до наслідування поведінки Тайлера. У другому випадку використання сленгізму *herb* у сполученні з прикметником *nasty*, якому властива негативна конотація, наголошує на негативному ставленні героїні до наркотиків, уживання яких було протестом підлітка.

Отже, серед основних причин використання сленгової лексики Чаком Паланіком у тексті роману є бажання привернути увагу читача, показати приналежність героїв до певної професійної або соціальної групи, продемонструвати їхній стан і внутрішній світ, а також уникнути використання усталених фраз і кліше. Письменник вживає сленгізми з особливим стилістичним завданням: побічно вказати на спосіб життя героїв, їхній соціальний статус, рівень освіти та коло спілкування.

З огляду на мету вживання в тексті художнього твору сленгових одиниць та спираючись на виокремлені О. О. Анищенко [1] функції молодіжного сленгу, можемо визначити основні функції сленгової лексики в текстах романів Чака Паланіка «Бійцівський клуб» та «Прокляті».

1. *Комунікативна функція*. Сленг уживається для демонстрації приналежності героя до певної соціальної верстви населення, стає мовою внутрішньо-групового спілкування:

«*There are guys whose job is to just boil rice all day or washout eating bowls or clean the crapper*» [6, с. 102].

2. *Репрезентативна функція*. Герой, уживаючи зрозумілі не всім, «круті» сленгові слова, реалізує своє бажання виділитися із натовпу:

«*I said I felt like crap and not relaxed at all. I didn't get any kind of buzz*» [6, с. 95].

3. *Емоційно-експресивна функція*. Сленгові одиниці використовуються для найбільш повного вираження пережитих почуттів та емоцій героїв:

«*And the jobs, well, why do you think you're so tired. Geez, it's not insomnia*» [6, с. 60].

4. *Конспіративна функція*. Представники різних об'єднань та угруповань воліють приховати значення своєї розмови від сторонніх і непосвячених осіб. У членів клубу з роману «Бійцівський клуб» є своя мова:

«*That was Tyler's first mission as a service industry terrorist. Guerrilla waiter*» [6, с. 56].

У наведеному прикладі автор називає героя «*service industry terrorist; guerrilla waiter*». Кожне з цих означень набуває свого значення тільки у контексті роману, оскільки герой працює у сфері обслуговування; він офіціант, який потайки псує страви перед подачею на стіл клієнта.

5. *Функція ідентифікації*. Члени соціальної групи, використовуючи «свою» мову, відчують себе більш згуртованими, що дає їм відчуття єдності та взаєморозуміння.

«*I'm with Marla in room 8G at the Reagent Hotel. With all the old people and junkies shut up in their little rooms, here, somehow, my Pacing desperation seems sort of norms and expected*» [6, с. 135].

Іменник *junkies* позначає особливу категорію людей, які залежні від наркотиків, переважно героїну. Уживання такої сленгової одиниці в мовленні героя окреслює коло його контактів, а отже і його приналежність до групи людей, яка послуговується такою мовою.

6. *Світоглядна функція*. Сленгова лексика вживається в текстах романів з метою вираження ставлення мовця до навколишнього світу та оточення. Така оцінка може набувати як позитивного, так і негативного значення:

«*The reader stops when I walk in to make my sandwich, and all the space monkeys sit silent as if I were alone*» [6, с. 96].

Герой зневажливо називає людей «*space monkey*», оскільки вони, на його думку, поведуться як мавпочки, яких навчили робити певні дії. Вони повторюють ці дії, не замислюючись над їхнім значенням, як дресировані звірятка, повністю відірвані від ареалу свого існування.

7. *Маніпулятивна функція*. Герої спонукають співрозмовника до якихось дій, намагаються чинити на нього вплив:

«*Get out of here, and do your little life*» [6, с. 114].

8. *Функція лаконічності (економії мовних засобів)*. Сленг уживається, щоб зробити речення коротшими, а мовлення більш ємним:

«*This is Tyler's little pep talk*» [6, с. 86].

У наведеному прикладі сленгів вираз «*pep talk*» вжито у значенні 'коротка напутня промова, яка має підбадьорюючий характер'.

9. *Словотвірна функція*. Автор вдається до створення сленгових одиниць, коли у героїв виникає потреба висловити емоції, почуття, для яких відсутній відповідний еквівалент у літературній мові.

«*This is how Buddhist temples have tested applicants going back For bahzillion years...*» [6, с. 93].

Автор додає до вже існуючого слова зайву літеру, надаючи лексичній одиниці нового значення 'хтозна-скільки', що відповідає авторському задуму.

Проведений аналіз особливостей функціонування сленгової лексики на матеріалі романів американського письменника Чака Паланіка доводить, що сленг є багатофункціональним шаром англійської лексики. Уживання сленгових слів у текстах романів надає мовленню героїв природності й наближує до читача.

Оскільки мова художнього твору відображає сучасні тенденції використання сленгової лексики в американській лінгвокультурі, у подальшому можливе проведення детального аналізу відтворення сленгових одиниць в українському перекладі романів Чака Паланіка.

Список використаної літератури

1. Анищенко О. А. Генезис и функционирование молодежного социолекта в русском языке национального периода : моногр. / О. А. Анищенко. – Москва : Флинта-Наука, 2010. – 280 с. ; Anishchenko O. A. Genezis i funktsionirovanie molodezhnogo sotsiolekta v russkom yazyke natsionalnogo perioda : monogr. / O. A. Anishchenko. – Moskva : Flinta-Nauka, 2010. – 280 s.

2. Гальперин И. Р. О термине сленг / И. Р. Гальперин // Вопросы языкознания. – 1956. – № 6. – С. 107–114 ; Galperin I. R. O termine sleng / I. R. Galperin // Voprosy yazykoznaniiya. – 1956. – № 6. – S. 107–114.

3. Мизюрина Т. В. Определение и общие характеристики понятия «сленг», его роль в языке и культуре современной России / Т. В. Мизюрина // Вестник Челябинского государственного университета. – 2013. – Вып. 1 : Филология Искусствоведение – С. 106–111 ; Mizyurina T. V. Opredelenie i obshchie kharakteristiki ponyatiya «sleng», ego rol v yazyke i kulture sovremennoy Rossii / T. V. Mizyurina // Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2013. – Vyp. 1 : Filologiya Iskusstvovedenie – S. 106–111.

4. Тепла О. М. Молодіжний сленг у сучасному комунікативному просторі / О. М. Тепла, Т. В. Петриченко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки. – 2015. – Вип. 215 (1). – С. 75–81 ; Tepla O. M. Molodizhnyi slen h u suchasnomu komunikatyvnomu

prostori / O. M. Tepla, T. V. Petrychenko // Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannya Ukrainy. Seriya: Filolohichni nauky. – 2015. – Vyp. 215 (1). – S. 75–81.

5. Palahniuk C. Damned / C. Palahniuk. – New York : Anchor Books, 2012. – 256 p.

6. Palahniuk C. Fight Club / C. Palaniuk. – New York : Vintage, 2010. – 224 p.

7. Partridge E. Slang Today and Yesterday / E. Partridge. – London : Routledge and Kegan Paul, 1998. – 476 p.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2018.

O. Zharchinska

Y. Tikan

**THE PECULIARITIES OF THE SLANG FUNCTIONING
IN THE MODERN AMERICAN LITERATURE
(ON THE MATERIAL OF CHUCK PALAHNIUK'S NOVELS)**

In the article the author gives special attention to such a linguistic phenomenon in modern linguistic science as slang.

At the present stage in the development of scientific thought the concept of «slang» becomes increasingly important. Researchers have always shown interest in informal vocabulary and the problem of slang translation is the subject of constant scientific research.

Such scholars as M. Arapov, I. R. Halperin, J. Hotten, V. A. Khomyakov, M. M. Makovsky, E. Partridge, O. M. Tepla and other linguists have dedicated their works to the study of various aspects of the slang theory.

Slang is an active component of spoken language and is an integral part of standard language. Slang words and expressions constantly update, and they are used in speech of various professional groups and people of different status. Active youth slang users are young people between the ages of 12 and 30. The life span of some slang units is determined by centuries, while the others are gloriously disappearing, barely came into existence.

It is considered as informal language and a corpus of jargon words, jargon values of well-known words, jargon phrases, which in their origin belong to different jargons and became common people's vocabulary.

This article also deals with the peculiarities of the slang used in novels of modern American writer Charles Michael «Chuck» Palahniuk «Fight Club» and «Damned». We pay attention to the reasons that motivate the author to include slang in the language of the novels' heroes. Special attention is given to the main functions of slang. Chuck Palahniuk uses slang vocabulary as a cultural and household detail. Slang becomes an integral part of the heroes' language, showing their affiliation to the various social groups. The function of slang is the expression of the pursuit of self-identity. The usage of slang vocabulary also transmits the author's attitude to the described events and characters. Slang words allow the author to transfer the features of the described historical period. Slang units are used by the author to convey the emotive feeling of the slang users.

The main reasons for using slang in the novels of Chuck Palahniuk is the desire to attract the attention of the reader, to show the heroes' belonging to a particular professional or social group, to demonstrate their inner world, and to avoid the use of traditional phrases and cliché.

Key words: *slang vocabulary, American fiction, function of slang.*